

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 68/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 517/2003 a postupom súdneho exekútora [REDAKOVANÉ], Považská Bystrica, v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 10230/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 517/2003 a postupom súdneho

exekútora [REDACTED] (ďalej len „súdny exekútor“), v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 10230/2003.

Sťažovateľka podala 9. júna 2003 u súdneho exekútora návrh na vykonanie exekúcie. Exekučným titulom bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 477/99 z 21. januára 2003, ktorým bola žalovanému [REDACTED] uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 548,59 €. Napadnuté konanie na okresnom súde sa začalo dorúčením žiadosti o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi. Okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie 8. júla 2003, následne súdny exekútor vydal 21. júla 2003 upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. EX 230/03 (pôvodná spisová značka, pozn.), súčasne upovedomil o spôsobe vykonania exekúcie – zrážkami zo mzdy, zrážkami z iných príjmov a z iných peňažných pohľadávok a prikázaním pohľadávky z účtu. Sťažovateľka doplnila 14. januára 2004 návrh na vykonanie exekúcie, ktorým navrhla vykonať exekúciu predajom nehnuteľností vo vlastníctve povinného a súčasne navrhla zriadiť k týmto nehnuteľnostiam exekučné záložné právo. Súdny exekútor vydal 19. januára 2004 upovedomenie o začatí exekúcie, v ktorom upovedomil povinného, že exekúcia sa vykoná predajom nehnuteľnosti a zriadením exekučného záložného práva. Súdny exekútor vyplatil sťažovateľke 5. apríla 2005 vymoženú sumu 16,60 €.

Súdny exekútor vydal 24. novembra 2005 exekučný príkaz sp. zn. EX 230/03 na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľnosti a príkaz na vykonanie exekúcie zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosti. Sťažovateľka sa domáhala písomným podaním zo 14. októbra 2013 u súdneho exekútora ďalšieho postupu, predovšetkým riadneho vymoženia jej pohľadávky. Súdny exekútor okrem uvedenej sumy 16,60 € nevyvolal od povinného nič napriek tomu, že povinný bol preukázateľne v čase začatia exekúcie majetný.

Povinný 5. novembra 2007 zomrel a dedičské konanie po ňom bolo právoplatne ukončené 1. novembra 2011. Na základe tejto skutočnosti okresný súd rozhodoval o zmene účastníka konania na strane povinného, na základe ktorého do konania vstúpila [REDACTED], ktorá nadobudla dedičstvo po poručiteľovi [REDACTED].

Sťažovateľka v sťažnosti namieta predovšetkým nečinnosť súdneho exekútora, ktorý do podania sťažnosti ústavnému súdu vymohol z jej pohľadávky iba 16,60 €. Povinný bol pritom majetný, čo bolo hodnoverne preukázané už v čase začatia exekúcie. Sťažovateľka poukazuje na nesprávny postup súdneho exekútora, ktorý napriek tomu, že zistil speňažiteľný majetok povinného podliehajúci exekúcii, súdnu exekúciu predajom nehnuteľnosti nevykonal a týmto postupom neuspokojil pohľadávku.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: „... v exekučnom konaní sp. zn. 5Er/517/2003 vedenom Okresným súdom Dolný Kubín a v exekučnom konaní sp. zn. EX 10230/03 (pôvodne sp. zn. 230/03) vedenom súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] je možné zistiť také prieťahy, ktoré by z ústavnoprávneho hľadiska predstavovali porušenie práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, teda za uvedených okolností sťažovateľka dôvodne a preukázateľne dospela k záveru, že postupom a nečinnosťou Okresného súdu Dolný Kubín v exekučnom konaní sp. zn. 5Er/517/2003 a postupom a nečinnosťou súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v exekučnom konaní sp. zn. EX 10230/03 (pôvodne sp. zn. 230/03) došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov a prerokovanie jej veci v primeranej lehote.“

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol o nej nálezom, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka tiež požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu a aj súdnemu exekútorovi konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadostučinenie 2 500 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K porušeniu označených práv malo dôjsť postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní pri vymáhaní pohľadávky sťažovateľky, ako aj postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka predovšetkým namieta nesprávny postup súdneho exekútora, ktorý súdnu exekúciu nevykonal predajom nehnuteľností povinného napriek tomu, že povinný bol vlastníkom bonitného majetku. Podľa sťažovateľky pokiaľ by súdny exekútor pristúpil k uvedenému spôsobu súdnej exekúcie, mohla byť jej pohľadávka vymožená už v roku 2004.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila táto podmienka, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Z citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná. Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je totiž jedným

z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veciach individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Judikatúra ústavného súdu zaujala taktiež právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu – fyzickú aj právnickú. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí si uplatniť ochranu základných práv a slobôd na orgáne verejnej moci, právomoc ktorého predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa § 44 ods. 10 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení účinnom do 31. januára 2017 oprávnený môže kedykoľvek v priebehu exekučného konania aj bez uvedenia dôvodu podať na príslušnom okresnom súde návrh na zmenu exekútora. Súd rozhodne o zmene exekútora do 30 dní od doručenia návrhu oprávneného na zmenu exekútora.

Podľa § 218a ods. 1 Exekučného poriadku fyzické osoby a právnické osoby sa môžu obracať na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) a na Komoru súdnych exekútorov Slovenskej republiky (ďalej len „komora“) so sťažnosťami na činnosť komory a na činnosť exekútorov. Sťažnosti na činnosť komory vybavuje ministerstvo. Sťažnosti na činnosť exekútorov vybavuje komora. Sťažovateľ môže požiadať ministerstvo o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti komorou.

Podľa § 218b ods. 3 Exekučného poriadku o spôsobe vybavenia sťažnosti musí byť sťažovateľ písomne upovedomený.

Podľa § 218b ods. 4 Exekučného poriadku ak je sťažovateľ toho názoru, že sťažnosť nebola komorou riadne a včas vybavená, môže požiadať ministerstvo o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti komorou.

Ústavný súd zastáva názor, že postupy podľa označených ustanovení Exekučného poriadku možno považovať za prostriedok nápravy, ktorý zákon účinne poskytoval sťažovateľke a využitím ktorých mohla dosiahnuť zabezpečenie ochrany pred tvrdenou nečinnosťou súdneho exekútora, ale zároveň aj ochrany svojich práv, porušenie ktorých namieta v konaní o sťažnosti vedenej ústavným súdom. V slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne (*vigilantibus iura*).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky na základe týchto zistení dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu a predloženej chronológie vykonaných úkonov vyplýva, že ak sa súdny exekútor obrátil na súd so žiadosťou či návrhom, bolo o ňom rozhodnuté urýchlene. Postup okresného súdu pri rozhodovaní v napadnutom konaní

bol plynulý a nespôsobil prietáhy v zmysle porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy či práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru. Súdny exekútor je v zmysle § 2 ods. 1 Exekučného poriadku štátom určenou a splnomocnenou osobou na exekučnú činnosť, ktorý podľa § 3 ods. 1 Exekučného poriadku vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle. Sťažovateľka v sťažnosti namietala nesprávny postup súdneho exekútora, ktorý súdnu exekúciu nevykonal predajom nehnuteľností povinného. Ak sťažovateľka považovala postup súdneho exekútora za nesprávny, mohla podať na okresnom súde návrh na zmenu exekútora alebo sťažnosť na jeho postup Slovenskej komore exekútorov. Z obsahu sťažnosti a ani z jej príloh nevyplýva, že by sťažovateľka využila uvedené právne prostriedky ochrany označených práv, ktoré jej právna úprava poskytovala. Za takejto situácie okresný súd nemal reálnu možnosť zasiahnuť do exekučného konania u súdneho exekútora.

Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že v exekučnom konaní išlo o vymoženie istiny v celkovej sume 548,59 €, ktorá predstavuje podľa súčasnej právnej úpravy tzv. drobnú exekúciu. V prípade tejto pohľadávky exekúciu nemožno vykonať predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný hlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt.

Ústavný súd nezistil relevantnú súvislosť medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a základným právom sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy či právom podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namietala. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti, v ktorej smerovala proti postupu okresného súdu, pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie a ústavný súd sa už nimi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2017

